

Odpadová abeceda XVIII.

O plastech

Plasty se jako nový materiál rozšířily až v druhé polovině dvacátého století, protože jdou snadno zpracovat a jsou relativně levné. To ale vede k jejich nadužívání. Jejich spotřeba se od roku 1960 zdvacetinásobila a více než polovina všech plastů byla vyrobená až po roce 2000.

Toto všechno přináší řadu problémů. Nejviditelnější je zamoření oceánů, plastová vlákna se však nachází i ve vzduchu, který dýcháme, a ve vodě, kterou pijeme. Většina plastů se v současnosti skládkuje nebo spaluje, což vede ke ztrátě surovin, energie a znečištění životního prostředí.

Opatření EU požadují, aby všechny plastové obaly byly od roku 2030 recyklovatelné a aby se vytrídilo více obalů (55 % v roce 2030). Poprvé také legislativa stanovuje povinný obsah recyklátu v některém výrobku (PET láhve) a povinnost vytrdit 77 % PET lahví v roce 2025 a 90 % PET lahví v roce 2029.

Asi 70 % vytríděných plastů tvoří obaly. Z vytríděných plastů se využije jen cca 30 až 50 %, zbytek se spaluje ve spalovnách, případně skládkuje. Dotřídňování plastů ze žlutých kontejnerů se provádí ručně. Mezi dobře recyklovatelné plasty patří PET láhve, tvrdé plasty z polyethylenu (HDPE) a čiré polyetylenové fólie (LDPE). Některé druhy plastů lze recyklovat vícekrát než papír. Jedná se hlavně o PET a polyetylen, jejichž recyklace vede k úsporám primárních surovin a energie. Obecně platí, že recyklované plastové výrobky mají nižší dopad na životní prostředí oproti výrobkům z primárních surovin. Z hlediska emisí skleníkových plynů je nejhorší plasty spalovat, např. cca polovina emisí skleníkových plynů z Malešické spalovny pochází právě z plastů.

Za první tři čtvrtletí letošního roku jsme v Jincích vytrídili celkem 28,2 tuny plastů, z toho 19,49 tun cestou míst pro ukládání tříděných odpadů v obci a 8,71 tun cestou sběrného dvora. Na jednoho obyvatele městyse tak připadá v letošním roce zatím průměrně 12,26 kg, což je podobná hodnota jako za stejné období v roce minulém. Bohužel, je to výrazně méně, než je průměr v ČR, který byl v roce 2021 přibližně 20 kg/osoba/rok, navíc každý rok tato hodnota roste.

V srpnu tohoto roku začala platit novela zákona o omezení dopadu vybraných plastových výrobků na životní prostředí. Novela zakazuje například

použití jednorázových brček, kelímků, příborů, vatových tyčinek či tyček na nafukovací balónky. Cílem je zejména snížit množství vyprodukovaného plastového odpadu. Omezování odpadů je rozhodně žádoucí, bohužel, vlajkovou lodí této změny se stala plastová brčka a podobné výrobky, které jsou z hlediska objemu vzniklého odpadu v podstatě bezvýznamné, nebo výrobky jako jednorázové plastové nádoby a příbory, jež jsou při správném nakládání lehce tříditelné a recyklovatelné.

Například jednorázové plastové kelímky na horké nápoje se dnes vyrábějí z papíru potaženého plastovou fólií. Jde o kompozitní výrobek papír/plast, který je o dost hůře recyklovatelný než dříve používané plastové kelímky stoprocentně vyrobené pouze z jednoho druhu plastu. Navíc některé studie hodnocení životního cyklu často ukazují, že jiné jednorázové alternativy k plastovým výrobkům zatěžují životní prostředí více. Například výroba papíru je surovinově a energeticky náročný proces, jehož výsledkem je i velké množství odpadních vod, které je nutné čistit.

Podobně nám radost z „ekologického“ bambusového brčka může zkazit fakt, že k nám tento v zásadě zbytný výrobek přicestoval přes půl světa a přispěl tak ke znečištění moří a oceánů. Problematická je tedy obecně **jednorázovost výrobku**. Takový výrobek ekologický není, ať už je vyroben z čehokoli. Opakovatelně použitelný výrobek bude vždy ekologičtější než ten na jedno použití.

Aktuální otázky v odpadovém hospodářství městse

V říjnu 2022 se podařilo dokončit nové místo pro ukládání tříděných komunálních odpadů před č. p. 360 (věžák), kde lze nyní ukládat papír, plast a směsné sklo.

